KRONIKA FARMACEUTYCZNA

ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO FARMACEUTÓW-PRACOWNIKÓW
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

REDAKTOR — CZ. NAŁĘCZ.

Rok XXXI | Nr. 6 | 15 marca 1932 r.

Z pracowni analitycznej T-wa Przemysłu Chemiczno - Farmaceutycznego, d. Magister KLAWE, Sp. Akc. w Warszawie.

LUDWIK ŁOPUSZAŃSKI.

Określenie potasu i wapnia w wyciągach roślinnych i roślinach.

Od pewnego czasu zainteresowano się zawartością potasu, a także wapnia w roślinach i preparatach roślinnych grupy nasercowej jak: digitalis, adonis vernalis, convallaria majalis i t. d. Określenia można dokonać tylko w popiele roślin lub wyciągów roślinnych. Spalanie rośliny suchej nie nasuwa żadnych trudności, co się zaś tyczy wyciągów roślinnych, to w danym wypadku trzeba zachowywać wielką ostrożność, aby uniknąć pęknięcia parowniczki i straty płynu.

Ponieważ popiół z roślin, a również z preparatów roślinnych, zawiera oprócz K i Ca, i inne sole, jak: Al, Fe, Mn, Si, Mg i anjony SO_3 P_2O_5, które przeszkadzają przy ilościowem określeniu, jak Ca, tak i K, więc trzeba je usunąć, nie tracąc przytem tych pierwiastków, które mamy określić.

Nie bez korzyści będzie, jeżeli zapoznamy się chociaż w przybliżeniu z zawartością poszczególnych pierwiastków w poszczególnych roślinach.

Niestety, w znanej mi literaturze niemieckiej, francuskiej, polskiej i rosyjskiej nigdzie nie znalazłem danych nawet o ilości popiołu, a tembardziej o ilości poszczególnych pierwiastków. Trzeba było dochodzić tego drogą eksperymentalną. Dane, które otrzymałem, nie mogą być uważane za bezsporne, gdyż za mało miałem próbek, a oprócz tego surowce, któremi rozporządzałem, nie były mi znane co do swego pochodzenia, mianowicie: z jakiej okolicy czy miejscowości pochodziły, na jakim gruncie rosły, kiedy były zbierane, jak suszone i t. p.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że warunki przyrodzone, jak: miejscowość, gleba, czas insolacji, deszcze i t. p. wpływają na ilość soli mineralnych wchłanianych przez roślinę. Gdybym rozporządzał rozmaitemi surowcami, to prawdopodobnie i zawartość soli mineralnych dla każdego poszczególnego surowca byłaby inna ilościowo. W każdym razie nawet te skromne dane, które otrzymałem, wystarczą dla naszego celu, gdyż, jak już nadmieniłem, potrzebne są one tylko dla orjentacji.

A więc w liściach naparstnicy (digitalis) znalazłem popiołu w suchej roślinie 12,132%, SiO_2 — 0,52%, Fe — 0,082%, K — 4,12%, Ca — 0,98%.

Dla miłka wiosennego (adonis vernalis) otrzymałem następujące cyfry: popiołu — 9,89%, SiO_2 — 0,49%, Fe — 0,0416%, K — 2,16%, Ca — 2,36%.

Dla konwalji (flor. convallar majalis) wyniki następujące: popiołu — 9,07%, SiO_2 — 0,58%, Fe — 0,0425%, K — 2,6%, Ca — 0,625%.

Anjony: SO_3 i P_2O_5: we wszystkich trzech wspomnianych roślinach: SO_3 — 0,12 — 0,14%; P_2O_5 — w adonis vernalis 0,71%.

Przy określaniu K trzeba najpierw usunąć SO_3, a następnie całą trzecią i drugą grupę analityczną, t. j. Fe, Al, Mn i Ca, Ba, Mg; przy określaniu Ca związki fosforowe przeszkadzają, dając w alkalicznem środowisku osad fosforanów wapnia. Aby nie utrudniać sobie zadania, musimy stosować niewielkie ilości odczynników, służących do strącania tych związków, które mamy usunąć.

Wykonanie:

Przy spalaniu suchej rośliny używamy dużego tygla porcelanowego, uprzednio zważonego, jeżeli chcemy określić ilość popiołu. Odważamy 5,0 suchej rośliny i częściami spalamy ją w tyglu. Gdy pierwsza porcja jest spalona, dodajemy następną i tak postępujemy, aż do całkowitego spalenia, unikając, rzecz naturalna, mechanicznych strat.

Gdy tygiel zupełnie ostygnie, wlewamy kilka kropel wody, rozcieramy szklaną bagietką zawartość tygla, bagietkę opłukujemy niewielką ilością wody, tygiel wyparowujemy do sucha na kąpieli piaskowej. Następnie tygiel jeszcze raz prażymy, aby otrzymać popiół możliwie biały. Zawartość SiO_2 w popiele utrudnia nam dalszą robotę, trzeba więc to usunąć. W tym celu do zupełnie zimnego tygla (po zważeniu) dodajemy HCl i HNO_3 po 2 cc. i tygiel parujemy do sucha na kąpieli piaskowej, lekko prażymy, by wypę-

dzić tlenki azotu; po ostygnięciu dodajemy HCl 1,9 i parujemy do sucha. Do zimnego tygla dodajemy gorącej wody, zawartość tygla przelewamy do zlewki, drobny osad krzemionki zmywamy do zlewki i sączymy na filtr 9 cc. do kolby miarowej na 125 lub 150 cc. Osad na filtrze przemywamy gorącą wodą, póki nie napełnimy kolby do kreski. Kolbę chłodzimy i uzupełniamy do kreski. Dla określenia K i Ca bierzemy tyle płynu, żeby to odpowiadało 2,0 suchej rośliny, jeżeli więc mamy kolbę na 125 cc., to bierzemy 50 cc.,

Jeżeli mamy określenia dokonać w płynnych t. zw. „Intract'ach", to spalania dokonywujemy w porcelanowej parowniczce. Odważamy 50,0 intract'u do zlewki, wlewamy trochę do parownicy i parujemy na kąpieli piaskowej do suchą. Do zimnej parownicy wlewamy następną porcję intract'u i tak aż do opróżnienia zlewki. Parownicę suszymy dłuższy czas na kąpieli piaskowej i staramy się bardzo ostrożnie opalać brzegi parowniczki, trzymając palnik w ręce — robimy to w tym celu, by przy dalszem suszeniu gęsta masa nie „wyłaziła" na brzegi parowniczki. Następnie suszymy parownicę na siatce azbestowej na małym płomieniu do ostatecznego wysuszenia, następnie spalamy na samym płomieniu i wyprażamy, żeby otrzymać biały popiół. W intract'ach, nalewkach i ekstraktach mineralne sole zawierają się zaledwie w dziesiątej części, a niektóre nawet w mniejszej ilości, wobec czego popiół, rozpuszczony w HCl, filtrujemy i uzupełniamy kolbę do kreski. Dla określenia bierzemy tyle płynu, aby ilość jego odpowiadała 20,0 intract'u lub nalewki. Jeżeli chcemy określić SiO_2 w popiele roślinnym, to filtr z osadem suszymy i spalamy w zważonym tyglu, przyrost na wadze = SiO_2. W intract'ach i nalewkach nie warto tego robić, wobec znikomej jego ilości.

Określenie „K".

Określanie soli potasowych zwykle dokonywa się zapomocą chloro-wodorku platyny (PtH_2Cl_6) w postaci chloro-platynianu potasu (K_2PtCl_6) lub też zapomocą kwasu nadchlorowego ($HClO_4$) w postaci nadchloranu potasu ($KClO_4$).

50 cc. płynu = 2,0 rośliny lub 20,0 intract'u zakwaszamy HCl, gotujemy w zlewce do wrzenia i zapomocą pipetki na 2 cc. wpuszczamy po kropli 2 cc. 1% rozczynu $BaCl_2$. Ilość ta zupełnie wystarcza do strącenia SO_3 nawet w 5,0 rośliny. Zpoczątku nawet nie dostrzegamy osadu, dopiero po ostygnięciu daje się zauważyć na dnie osad $BaSO_4$. Nie zważając na osad, dodajemy do zlewki oficjalnego rozczynu węglanu amonu, który, jak wiadomo, zawiera i wolny amonjak. Dodać należy tyle, żeby odczyn był alkaliczny i powstał obfity biały osad. Zlewkę nagrzewamy do wrzenia, mieszając wciąż cienką bagietką, by płyn nie wykipiał, wskutek energicznego wydzielania się dwutlenku węgla (CO_2). Po 2-ch minutach wrzenia ogień gasimy i gorący płyn filtrujemy przez filtr 9 cc. średnicy do kolby Erlenmeyera na 100 cc. W ten sposób odrazu usuwamy Ca, nadmiar Ba, który wzięliśmy do strącenia SO_3, Al, Fe, Mn i Mg, które w postaci węglanów i wodorotlenków pozostają na filtrze, w przesączu K, Na i Li oraz sole amonowe. Płyn z kolby przelewamy do parownicy około 100 cc. i wyparowujemy w kąpieli wodnej lub piaskowej; płynu wlewamy nie więcej, jak 50 — 60 cc., żeby parownica była napełniona mniej więcej do połowy. Osad na filtrze przemywamy gorącą wodą do tej samej kolby, a w miarę ubywania płynu w parownicy, dolewamy z kolby. Osad na filtrze trzeba przemyć nie mniej, jak 10 razy, żeby mieć pewność, że wszystkie sole potasowe mamy w parownicy. Po odparowaniu wody, wilgotną jeszcze parownicę stawiamy do suszarki i wysuszamy, następnie stawiamy na kąpieli piaskowej, pilnie bacząc, by przy dalszem wysuszaniu sole nie pryskały, co zdarza się, jeśli temperatura jest zbyt wysoka. Gdy sole będą zupełnie suche, bez wody krystalizacyjnej, zaczyna się parowanie soli amonowych, po odpędzeniu tych ostatnich parownicę stawiamy na siatkę azbestową i ogrzewamy jeszcze jakieś 10 — 15 minut. Jeżeli zawartość parownicy nie jest zbyt ciemna, możemy zaprzestać wyprażać, jeżeli zaś otrzymane sole są bardzo ciemne, wówczas prażymy na gołym płomieniu, żeby otrzymać możliwie biały ostatek. W każdym razie prażenie nie może trwać długo z obawy stracenia soli potasowych przez ulatnianie się; chociaż mamy je tam w postaci węglanu (K_2CO_3), jednakże, wobec małej ich ilości i śladów związków chlorowych, część potasu może przejść w KCl, a ta sól wyżej 600° C. ulatnia się.

Po ochłodzeniu zawartość parownicy rozpuszczamy w 2 — 3 cc. wody, zakwaszamy kilku kroplami HCl i filtrujemy przez filtr. o 7 cm. średnicy do zlewki lub krystalizatora o pojemności 50 cc. Filtr przemywamy kilkakrotnie gorącą wodą do tej samej zlewki, zlewkę umieszczamy na kąpieli wodnej lub piaskowej i parujemy prawie do sucha. Po ochłodzeniu dodajemy 2 — 3 krople HCl i rozczynu 10% chlorowodorku platyny, żeby płyn był mocno żółtego koloru, parujemy do gęstości syropu i po ochłodzeniu dodajemy 20 cc. 84% alkoholu — powstaje drobny krystaliczny osad chloro-platynianu potasu PtK_2Cl_6. Osad, po upływie ½ godziny, sączymy przez uprzednio zważony tygiel Gotch'a, zmywamy zlewkę kilkakrotnie 84% alkoholem, suszymy w suszarce, a następnie na kąpieli piaskowej do 120° C., ochładzamy, chowamy do eksikatora i po paru godzinach ważymy, mnożąc otrzymany rezultat przez współczynnik 0,16028 — otrzymujemy ilość „K".

Jeżeli nie posiadamy chlorowodorku platyny, który jest drogim odczynnikiem, to wówczas możemy zastosować kwas nadchlorowy $HClO_4$ *) (według metody Schlösinga). Wyniki otrzymuje się zupełnie dobre, a koszty są daleko mniejsze. Postępujemy tak samo, jak w pierwszym przykładzie, tylko zmieniamy odczynnik. Do zimnej zlewki lub krystalizatora dodajemy 2 — 3 cc. kwasu nadchlorowego i parujemy tak długo na kąpieli piaskowej, aż wszystek HCl będzie wyparty i zaczną się wydzielać białe kłęby kwasu nadchlorowego. Po ochłodzeniu powtarzamy drugi raz tę samą operację i po ochłodzeniu dodajemy 20 cc. 96% alkoholu z zawartością 0,2% $HClO_4$, mieszamy szklaną bagietką, wskutek czego powstaje biały drobnokrystaliczny osad nadchloranu potasu. Osad sączymy tak samo przez tygiel Gotch'a, przemywamy alkoholem z $HClO_4$, następnie parę razy czystym 96%, tygiel suszymy do 120° C., ochładzamy i ważymy. Współczynnik do obliczania K — 0,28218. W ten sposób otrzymywałem w intrakcie digitalis 0,25% K. w intrakcie adonis vernalis 0,23% K.

Określenie wapnia.

W a p ń określamy metodą miareczkową zapomocą $\frac{N}{10}$ $KMnO_4$ w kwaśnym środowisku, strąciwszy go uprzednio szczawianem amonu.

---

*) Kwas ten 20% wyrobu Merck'a można dostać w Warszawie, w laboratorjum chemicznem Dr. Wendy.

W y k o n a n i e:

Bierzemy taką ilość pierwotnego rozczynu, żeby odpowiadała 2,0 rośliny suchej lub 20,0 instract'u. Odmierzywszy potrzebną ilość rozczynu, alkalizujemy go amonjakiem, wskutek czego powstaje osad fosforanu wapnia, wodorotlenku glinu i żelaza i t. d. Osad rozpuszczamy na zimno w lodowatym kwasie octowym do wyraźnie kwaśnego odczynu, i gotujemy kilka minut. Powstaje nowy kłaczkowaty osad zasadowego octanu glinu i żelaza, osad ten odsączamy, sączek przemywamy kilkakrotnie gorącą wodą, przesącz zagęszczamy przez dłuższe gotowanie i dodajemy kroplami szczawianu amonu w nadmiarze, w celu strącenia wapnia. Ziarnisty osad filtrujemy przez filtr 9 cm. średnicy, przemywamy gorącą wodą tak długo, żeby przesącz zakwaszony kwasem siarkowym od 1 kropli $\frac{N}{10}$ $KMnO_4$ pozostawał różowy w ciągu 5 minut. Przemyty tak osad wrzucamy wraz z filtrem do kolby Erlenmeyera à 200 cc., dodajemy 75 — 80 cc. wody 10 cc. H_2SO_4, ogrzewamy i gorący płyn mianujemy $\frac{N}{10}$ $KMnO_4$, do wyraźnie jasno-różowego zabarwienia, nie znikającego w ciągu 5 minut. 1 cc. $\frac{N}{10}$ $KMnO_4$ odpowiada 0,002 Ca.

W intract'ach otrzymałem 0,08% Ca.

Pokrycie potrzeb wojska w zakresie zaopatrzenia sanitarnego przez przemysł krajowy.

W Nr. 4 „Lekarza Wojskowego" z d. 15.II 1932 r. ukazał się bardzo dziś aktualny artykuł pióra p. płk. apt. St. Krupińskiego, który poniżej w całości podajemy. — *Red.*

Podstawą zaopatrzenia materjałowego i wyposażenia technicznego wojska jest własna produkcja i własny przemysł, to też zasada samowystarczalności przemysłowej i zaopatrywania się w źródłach krajowych winna być bezwzględnie naszym nakazem.

Artykuł niniejszy podaje stan obecny samowystarczalności naszego przemysłu w związku z potrzebami wojskowej służby zdrowia.

Poszczególne grupy materjału sanitarnego przedstawiają się następująco:

Materjały opatrunkowe pokrywane są całkowicie przez krajowe fabryki (surowiec — bawełna); surowice i szczepionki w potrzebnych wojsku ilościach dostarcza Państwowy Zakład Higjeny. W 100% pokrywa przemysł krajowy przyrządy odkażające i kąpielowe, oraz grupę szkła, przyrządów i przyborów aptecznych; preparaty galenowe całkowicie są pokrywane przez Przetwornię farmaceutyczną Głównej Składnicy Sanitarnej. Z grupy przyrządów ,przyborów i materjałów dentystycznych w kraju wytwarzane są fotele dentystyczne, oraz niektóre przyrządy. Z wyrobów gumowych (surowiec — kauczuk) prawie wszystko może być wyprodukowane w krajowych fabrykach. W grupie narzędzi chirurgicznych, przyrządów i przyborów lekarskich w kraju są wykonywane narzędzia amputacyjno-resekcyjne (noże, nożyczki, szczypczyki, kleszcze, dłutka i t. p.), narzędzia położniczo-ginekologiczne, częściowo narzędzia uszno-gardlane, oraz prawie wszystkie narzędzia weterynaryjne. Materjały lekarskie (wyroby metalowe, szklane, gumowe, z drzewa) mają prawie całkowite pokrycie w kraju, jednak taki artykuł, jak ciepłomierze nie są w kraju wyrabiane z powodu braku odpowiedniej jakości szkła.

Muszę tu nadmienić, że jedna z większych fabryk narzędzi chirurgicznych zaczęła produkować strzykawki typu „Record" (Ama), jakości nie ustępującej zagranicznym wyrobom, lecz cylindry szklane do nich, z powodów jak wyżej, są sprowadzane z zagranicy. Huty szklane we własnym interesie, oraz w interesie przemysłu krajowego powinny podjąć produkcję szkła odpowiedniej jakości (twardego do szlifowania) do wyrobu termometrów, cylindrów do strzykawek i przyrządów laboratoryjnych, oraz szkła neutralnego do wyrobu ampułek przez co rozstrzygnęłaby się kwestja produkcji w kraju wielu artykułów niezbędnych dla rynku krajowego i wojska. Wszelkie przyrządy do urządzeń sal operacyjnych i opatrunkowych są wyrabiane w kraju, a pod względem jakości często przewyższają wyroby zagraniczne. Stopień pokrycia w kraju w w. w. grupie (narzędzia chirurgiczne, przyrządy, przybory i materjał lek.) może być doprowadzony do 75%, lecz osiągnięty może być wówczas, kiedy da się możność krajowym wytwórniom doskonalenia się i zapewni się im ciągłość pracy.

Dotychczasowa stosunkowo mała wytwórczość krajowa w dziedzinie instrumentów lekarskich spowodowana jest małym zapotrzebowaniem, konkurencją zagraniczną, oraz poniekąd brakiem zaufania do wyrobów własnych; takie uprzedzenie do własnej wytwórczości jest niesłuszne, gdyż wyroby krajowe pod względem solidności wykonania często przewyższają zagraniczne. W kraju posiadamy jedną fabrykę przystosowaną do masowej produkcji wielu narzędzi chirurgicznych, (oprócz precyzyjnych jak ocznych, usznych i t. p.).

Jednym z ważnych działów zaopatrzenia sanitarnego dla wojska jest grupa środków leczniczych, mająca ogromne znaczenie dla całego kraju.

Ogólnie biorąc, przemysł chemiczny w kraju jest dotychczas słabo rozwinięty, a przemysł farmaceutyczny w zacządku swego rozwoju, przez co odczuwamy brak własnych środków leczniczych, a w szczególności organicznych, syntetycznych. Fabryki farmaceutyczne wytwarzają samodzielnie przeważnie prostsze środki lecznicze, oraz specyfiki, posiłkując się przeważnie zagranicznemi surowcami i półfabrykatami; wyjątek tu stanowi produkcja preparatów salicylowych, srebrowych, eteru, chloroformu, niektórych produktów suchej destylacji drzewa i t. p.

Kilkuletni wysiłek pionierów przemysłu chemiczno-farmaceutycznego, chociaż w bardzo trudnych warunkach zapoczątkowania, dał już pewne, jakkolwiek szczupłe, rezultaty, a wielką zasługę dla kraju położyła jedna z fabryk krajowych przez uruchomienie produkcji preparatów salicylowych.

Przyczyną słabego rozwoju przemysłu chemiczno-farmaceutycznego jest:

1) małe stosunkowo zapotrzebowanie,

2) konkurencja zagranicy,

3) konieczność korzystania w dużej mierze z surowców i półfabrykatów zagranicznych,

4) brak kapitałów inwestycyjnych.

Pomimo tych nadzwyczajnych trudności przemysł chemiczno-farmaceutyczny mógłby rozwinąć się i miałby powodzenie (posiadamy w kraju surowce w postaci węgla, soli, nafty, drzewa i niektórych metali), lecz niezbędnym warunkiem rozwoju jest takie zapotrzebowanie (ilościowe) dla przemysłu, aby pro-

dukcja danego artykułu opłaciła się producentowi; produkcja krajowa, a w szczególności nowopowstająca, winna być otoczona opieką i ochroną (celną).

Zapotrzebowanie dla przemysłu krajowego może być bardzo wydatnie zwiększone przez zastosowanie zasady nienabywania zagranicą tych preparatów chemiczno-farmaceutycznych, które są wytwarzane w kraju i klinicznie zbadane. Zasada ta winna obowiązywać samorządy, instytucje kas chorych i apteki publiczne.

W dużym stopniu do rozwoju przemysłu rodzimego mogą i winni przyczynić się lekarze, przepisując środki lecznicze, i aptekarze, zaopatrując ludność w te środki. (Wojskowa służba zdrowia zawsze popiera przemysł krajowy).

Powyższa sprawa jest pierwszorzędnej wagi, a załatwienie jej leży w kompetencji właściwych władz (Min. Przemysłu i Handlu, M. S. W., M. P. i Op. Społ.).

Zasada wyżej przytoczona powinna dotyczyć wytwórczości i innych działów zaopatrzenia sanitarnego, jak narzędzi chirurgicznych, przyrządów lekarskich, laboratoryjnych i t. p.

Nie mniej ważną rzeczą w rozwoju przemysłu chem. - farm. byłoby ograniczenie wyrobu t. zw. specyfików, a skierowanie wytwórczości krajowej w kierunku syntezy — co już należy do kompetencji Dep. Sł. Zdrowia Min. Spraw Wewnętrznych.

Wojsko w czasie pokoju w stosunku do potrzeb kraju jest niewielkim konsumentem tak środków leczniczych, jak i innych materjałów, wchodzących w zakres lecznictwa, lecz przy odmiennej sytuacji potrzeby zwiększają się znacznie i **już teraz** sprawa rozwoju przemysłu krajowego winna być należycie ujęta i praktykowana, abyśmy w razie potrzeby mieli w kraju pokrycie zasadniczych artykułów.

Statut Kasy Chorych.

(Ciąg dalszy).

§ 29.

Rada Zarządzająca odbywa posiedzenia normalnie raz na miesiąc w siedzibie Kasy.

Posiedzenia nadzwyczajne zwołuje przewodniczący na żądanie władzy nadzorczej na dzień oznaczony przez tę władzę, na żądanie zaś komisji rewizyjnej, dyrektora lub ⅓ członków Rady najpóźniej na czternasty dzień od dnia otrzymania wniosku z obowiązkiem umieszczenia na porządku obrad spraw wymienionych w żądaniu.

Żądanie powinno być umotywowane i zakomunikowane na piśmie oraz zawierać proponowany porządek obrad.

Przewodniczący może zwołać nadzwyczajne posiedzenie Rady również z własnej inicjatywy.

§ 30.

Zwołanie każdego zwyczajnego posiedzenia winno nastąpić co najmniej na tydzień, każdego zaś nadzwyczajnego posiedzenia co najmniej na pięć dni przed terminem posiedzenia przez zawiadomienie wszystkich członków listami poleconemi lub za dowodem doręczenia.

Do obliczania terminów miarodajna jest data stempla pocztowego miejsca nadania.

Zawiadomienie winno podawać czas, miejsce i porządek obrad z dołączeniem niezbędnych materjałów; jeżeli porządek dzienny obejmuje zmianę statutu Kasy lub regulaminu, tekst proponowanych zmian winien być dołączony do zawiadomienia.

Zawiadomienia o posiedzeniach Rady wraz z niezbędnemi materjałami winny być przesłane równocześnie właściwej władzy nadzorczej Kasy, właściwemu Okręgowemu Związkowi Kas Chorych i Ogólno-Państwowemu Związkowi Kas Chorych oraz przewodniczącemu Komisji rewizyjnej Kasy.

§ 31.

Wnioski w sprawach, nie objętych porządkiem dziennym, winny być umieszczone na porządku obrad danego posiedzenia, jeśli zostały zgłoszone przewodniczącemu na piśmie, co najmniej na 5 dni przed terminem zwyczajnego, a na 3 dni przed terminem nadzwyczajnego posiedzenia. Zgłoszone w powyższy sposób wnioski przewodniczący podaje niezwłocznie do wiadomości zainteresowanych (§ 30).

Wnioski w sprawach, wymienionych w ustępie poprzednim, zgłoszone na posiedzeniu, mogą być po wysłuchaniu dyrektora, a o ile chodzi o sprawy lecznictwa i profilaktyki również i lekarza naczelnego, wzięte pod obrady, jeśli żaden z członków Rady nie zgłosi sprzeciwu.

Wnioski, wymienione w ustępie poprzednim, nie mogą dotyczyć zmian statutu ani regulaminów.

§ 32.

Rada Zarządzająca zdolna jest do powzięcia uchwały przy obecności przynajmniej 11 członków Rady, w tem przynajmniej 5 z grupy ubezpieczonych i 2 z grupy nominatów.

Dla powzięcia uchwały w sprawie utworzenia organizacji, przewidzianej w art. 63 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, lub przystąpienia do takiej organizacji, wymagana jest obecność na posiedzeniu przynajmniej ²/₃ statutowej liczby członków Rady.

Uchwały Rady zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Rady, z wyjątkiem uchwał w sprawie zmiany statutu, które dla swej ważności wymagają większości ²/₃ głosów obecnych na posiedzeniu członków Rady.

W razie równości głosów przeważa głos, oddany przez przewodniczącego.

§ 33.

Z przebiegu każdego posiedzenia Rady spisuje się protokuł, który zawierać powinien listę obecnych, porządek obrad, stwierdzenie prawidłowego zwołania posiedzenia na podstawie dowodów, stwierdzenie zdolności do powzięcia uchwał, zapadłe uchwały i odrzucone wnioski wraz z podanem przez wnioskodawców uzasadnieniem oraz wyniki głosowania, wreszcie wniesione do protokułu oświadczenia i odrębne zdania.

Protokuł podpisuje przewodniczący Rady wzgl. jego zastępca, dyrektor wzgl. jego zastępca, a jeśli porządek obrad obejmuje sprawy lecznictwa i profilaktyki — lekarz naczelny lub jego zastępca, wreszcie protokulant. Odpisy sporządzonego w ten sposób protokułu winny być w ciągu tygodnia od terminu posiedzenia przesłane właściwej władzy nadzorczej i właściwemu Okręgowemu Związkowi Kas Chorych oraz członkom Rady Zarządzającej i przewodniczącemu Komisji rewizyjnej Kasy.

§ 34.

W posiedzeniach Rady oraz Komisji, przez nią wyłonionych, biorą udział z głosem doradczym delegat Komisji rewizyjnej, dyrektor i lekarz naczelny lub ich zastępcy oraz pracownicy Kasy, wyznaczeni przez dyrektora wzgl. lekarza naczelnego.

Ponadto mają prawo brać udział w posiedzeniach Rady z prawem przemawiania poza kolejnością mówców, lecz bez prawa głosowania: delegaci władz nadzorczych oraz delegat Ministra Spraw Wewnętrznych do właściwego Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń wzgl. jego zastępca lub delegowany przez niego na dane posiedzenie za zgodą dyrektora Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń lekarz powiatowy.

Mogą również brać udział w posiedzeniach Rady z głosem doradczym przedstawiciele właściwego Okręgowego Związku Kas Chorych i Ogólno-Państwowego Związku Kas Chorych.

Rada może też wzywać do udziału w posiedzeniach rzeczoznawców.

§ 35.

Czynności Rady zarządzającej oraz prawa i obowiązki jej członków normuje szczegółowo regulamin czynności Rady, uchwalony przez Radę, a zatwierdzony przez właściwą władzę nadzorczą.

W szczególności regulamin ten ustala: 1) tryb postępowania przy wyborach przewodniczącego Rady i jego zastępcy oraz członków Komisji świadczeniowej, 2) sposób powoływania, skład i zakres działania ewentualnych Komisji specjalnych, powoływanych przez Radę do przygotowawczego opracowania niektórych spraw, należących do kompetencji Rady, 3) obowiązki i uprawnienia przewodniczącego w czasie prowadzenia obrad Rady, 4) prawa i obowiązki dyrektora i lekarza naczelnego oraz wyznaczonych przez nich urzędników w czasie udziału w posiedzeniach Rady, 5) tryb postępowania w razie zgłoszenia sprzeciwu przez przewodniczącego lub Komisję rewizyjną wzgl. zakwestjonowania uchwały przez dyrektora lub lekarza naczelnego, 6) wysokość kar porządkowych za niedbałe pełnienie

czynności przez członków Rady oraz tryb ich nakładania, 7) zasady i tryb postępowania przy powoływaniu zastępców w razie czasowej niemożności pełnienia funkcji przez członka Rady i t. p.

§ 36.

Rada zarządzająca jest organem uchwałodawczym Kasy, sprawuje ogólne kierownictwo działalnością Kasy, wykonuje nadzór nad czynnościami dyrekcji i udziela jej dyrektyw w zakresie swej kompetencji.

Do zakresu działania Rady należą w szczególności następujące sprawy:

1) wybór przewodniczącego i jego zastępcy,

2) wybór członków Komisji świadczeniowej,

3) uchwalanie zmian statutu Kasy,

4) uchwalanie schematu organizacyjnego Kasy,

5) uchwalanie regulaminu dla chorych, regulaminu czynności Rady i Komisji świadczeniowej i w razie potrzeby innych regulaminów wewnętrznych Kasy,

6) uchwalanie przepisów służbowych dla pracowników Kasy łącznie z przepisami o uposażeniu służbowem i przepisami dyscyplinarnemi dla tych pracowników,

7) powoływanie i zwalnianie dyrektora Kasy oraz na jego wniosek zastępcy dyrektora i pracowników podległych bezpośrednio dyrektorowi lub lekarzowi naczelnemu i zajmujących kierownicze stanowiska, ustalone w przepisach służbowych,

8) powoływanie i zwalnianie lekarza naczelnego i jego zastępcy po wysłuchaniu opinji dyrektora,

9) uchwalanie preliminarza budżetowego,

10) uchwalanie sprawozdania rocznego i zamknięcia rachunkowego,

11) przyjmowanie do wiadomości miesięcznych planów finansowych oraz sprawozdań dyrektora,

12) rozstrzyganie spraw wniesionych na Radę przez przewodniczącego Komisji świadczeniowej lub dyrekcję Kasy zgodnie z art. 19 rozporządzenia,

13) decydowanie w sprawach majątkowych Kasy, a w szczególności w sprawie lokaty funduszów, nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości, zaciągania pożyczek oraz dokonywania inwestycji, przekraczających ..... zł.,

14) decydowanie w sprawach warunków umów z lekarzami, aptekarzami, instytucjami ubezpieczeń społecznych, instytucjami państwowemi i samorządowemi oraz w sprawach umów w zakresie lecznictwa z instytucjami prywatnemi,

15) decydowanie w sprawie utworzenia organizacji, przewidzianych w art. 64 rozporządzenia, lub o przystąpieniu wzgl. wystąpieniu z takich organizacji,

16) wybór delegatów na zgromadzenie wyborcze Okręgowego Związku Kas Chorych,

17) decydowanie w sprawach nakładania na członków Rady kar, przewidzianych w regulaminie czynności Rady oraz pociągania ich do odpowiedzialności sądowej,

18) stwierdzenie utraty mandatu przez członka Rady w razie wniesenia przez niego sprzeciwu (§ 9),

19) decydowanie w sprawie wszczynania sporu z inną Kasą Chorych, ze Związkiem Kas Chorych lub inną instytucją ubezpieczeń społecznych,

20) decydowanie w sprawie wniesienia środka prawnego przeciwko orzeczeniu władzy nadzorczej w zakresie kompetencji Rady,

21) decydowanie we wszelkich innych sprawach, należących do kompetencji Rady, w myśl obowiązujących przepisów prawnych.

Przy podejmowaniu uchwał w sprawach należących do statutowego zakresu działania Związków Kas Chorych, a w szczególności w sprawach wymienionych pod 5) 6) i 14) Rada Kasy związana jest prawomocnemi uchwałami Rad tych związków.

Wnioski w sprawach lecznictwa i profilaktyki zgłaszane na Radę mogą być uchwalone jedynie po wysłuchaniu opinji lekarza naczelnego.

Uchwały Rady, powzięte w sprawach wymienionych pod 3), 4), 5), 6), 10) i 13) oraz w sprawie powołania i zwolnienia dyrektora lub lekarza naczelnego, wymagają dla swej ważności zatwierdzenia właściwej władzy nadzorczej.

§ 37.

Rada zarządzająca obowiązana jest najpóźniej do dnia 1 listopada każdego roku uchwalić preliminarz budżetowy na rok następny; preliminarz ten winien być przedłożony właściwej władzy nadzorczej do zatwierdzenia, najpóźniej do dnia 15 listopada.

Przy uchwalaniu preliminarza budżetowego Rada winna kierować się zasadami racjonalnej gospodarki i względami na istotne cele Kasy i zdolność jej do wykonywania ustawowych zadań.

W razie odmowy zatwierdzenia preliminarza Rada obowiązana jest uchwalić nowy preliminarz najpóźniej w trzy tygodnie od dnia otrzymania zawiadomienia o odmowie i przedłożyć go przed upływem miesiąca od powyższego terminu.

W razie ponownej odmowy zatwierdzenia preliminarza obowiązują Radę w ciągu danego roku budżetowego kwoty preliminarza, ustalonego przez właściwą władzę nadzorczą.

W razie nieotrzymania decyzji, zatwierdzającej preliminarz, przed rozpoczęciem nowego okresu budżetowego wydatki miesięczne w tym okresie winny być do czasu zatwierdzenia wzgl. nadania preliminarza ograniczone do miesięcznych kwot preliminarza za rok ubiegły. Żadne nowe inwestycje nie mogą być w tym okresie rozpoczynane.

§ 38.

Sprawozdanie roczne i zamknięcie rachunkowe za rok ubiegły winny być uchwalone przez Radę najpóźniej 30 kwietnia roku następnego i przedłożone właściwej władzy nadzorczej najpóźniej w ciągu dwóch tygodni po tym terminie.

Zamknięcie rachunkowe winno być ogłoszone w organie Ogólno - Państwowego Związku Kas Chorych.

Komisja Świadczeniowa.

§ 39.

Rada zarządzająca wybiera zwykłą większością głosów z pośród swego grona Komisję świadczeniową, składającą się z ..... osób.

Członkowie Rady z grupy ubezpieczonych wybierają oddzielnie z pośród siebie ..... członków Komisji i tyluż zastępców, członkowie z grupy pracodawców oddzielnie z pośród siebie ..... członków i tyluż zastępców. Przewodniczącego Komisji i jego zastępcę wybiera cała Rada we wspólnem głosowaniu. Za wybrane uważają się osoby, które otrzymały największą ilość głosów. Szczegółowy tryb wyboru Komisji świadczeniowej określa regulamin czynności Rady.

Komisja świadczeniowa wybierana jest na dwa lata. Po wygaśnięciu mandatu członkowie Komisji pełnią nadal swe obowiązki aż do przejęcia ich przez nowowybranych.

Zrzeczenie się lub utrata mandatu do Rady zarządzającej względnie zawieszenie w czynnościach członka Rady powoduje jednocześnie utratę mandatu do Komosji świadczeniowej.

Wszystkie przepisy niniejszego statutu i regulaminu czynności Rady, dotyczące wyłączenia członków Rady, ich praw i obowiązków, kar porządkowych za niedbałe pełnienie czynności, marek obecności, djet i zwrotu kosztów podróży, powoływania zastępców i t. p. stosują się również do tych członków przy pełnieniu przez nich funkcji członków Komisji świadczeniowej, z tem zastrzeżeniem, że przewodniczącemu nie może być przyznany ryczałt.

§ 40.

Komisja świadczeniowa powołana jest:

1) do wykonywania z ramienia Rady nadzoru nad czynnościami dyrektora w zakresie przyznawania świadczeń Kasy,

2) do orzekania w niektórych rodzajach spraw o świadczenia, które regulamin czynności Komisji świadczeniowej wyłącza z kompetencji dyrektora i zastrzega do decyzji Komisji.

Zadania, wymienione w p. 1. Komisja wykonywa przez:

a) wysłuchiwanie na każdem posiedzeniu perjodycznych sprawozdań dyrektora i lekarza naczelnego o działalności Kasy w zakresie świadczeń,

b) uchwalanie zasad wytycznych, regulujących dysponowanie świadczeniami Kasy, zwłaszcza przy tych rodzajach świadczeń, których udzielanie pozostawione jest uznaniu Kasy, jak: leczenie szpitalne, sanatoryjne, klimatyczne, świadczenia gotówkowe zamiast leczenia, zwroty za prywatne leczenie i t. p.,

c) rozpatrywanie innych spraw, wskazanych w regulaminie.

Uchwały Komisji świadczeniowej w zakresie punktów *b)* i *c)* ustępu poprzedniego mają moc wiążącą dla dyrektora i lekarza naczelnego.

Jeśli uchwała Komisji świadczeniowej uznana zostanie przez dyrektora — a o ile idzie o sprawy lecznictwa i profilaktyki przez dyrektora lub lekarza naczelnego — za szkodliwą dla interesów Kasy lub ubezpieczonych, względnie lecznictwa lub profilaktyki, dyrektor może wnieść sprawę na najbliższe posiedzenie Rady celem rozpatrzenia jej przez Radę.

O ile stanowisko lekarza naczelnego w sprawie uchwały Komisji świadczeniowej, dotyczącej lecznictwa lub profilaktyki, niezgodne jest ze stanowiskiem dyrektora, lekarz naczelny ma prawo złożenia swych wniosków bezpośrednio przewodniczącemu Rady, który obowiązany jest przedstawić je do rozpatrzenia Radzie na najbliższem jej posiedzeniu.

Powzięta w danej sprawie przez Radę prawomocną uchwała wiążąca jest zarówno dla Komisji świadczeniowej jak i dla dyrektora i lekarza naczelnego.

§ 41.

Komisja świadczeniowa odbywa swe posiedzenia co dwa tygodnie; zwołuje je przewodniczący na trzy dni przed terminem posiedzenia z podaniem porządku obrad.

Zawiadomienie o posiedzeniu Komisji świadczeniowej winno być jednocześnie przesłane dyrektorowi Kasy, lekarzowi naczelnemu i przewodniczącemu Komisji rewizyjnej.

Dla ważności uchwał Komisji wymagana jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy i dwóch członków, po jednym z każdej grupy.

Uchwały zapadają zwykłą większością oddanych głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Jeśli uchwała Komisji świadczeniowej sprzeciwia się postanowieniom ustawy, statutu Kasy lub zarządzeniom władzy nadzorczej, przewodniczący obowiązany jest zawiesić i wnieść sprawę na najbliższe posiedzenie Rady zarządzającej celem powzięcia przez nią wiążącej uchwały.

§ 42.

Szczegółowy zakres uprawnień Komisji świadczeniowej normuje regulamin czynności, uchwalony przez Radę, a zatwierdzony przez właściwą władzę nadzorczą.

Regulamin ten określa między innemi: 1) rodzaje spraw o świadczenia, zastrzeżonych do decyzji Komisji, 2) rodzaje spraw o świadczenia, nie zastrzeżonych dla Komisji, które winny być jej przekładane przez dyrektora do rozpatrzenia, 3) zakres i formę sprawozdań dyrektora i lekarza naczelnego o działalności Kasy w zakresie świadczeń.

Dyrekcja.

Dyrekcja jest organem wykonawczym Kasy.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor i lekarz naczelny, powołani w trybie, określonym w § 45 i 49 statutu. Na czele Dyrekcji stoi dyrektor Kasy.

W razie czasowej, niedłuższej niż dwa miesiące, niemożności pełnienia swych funkcji przez dyrektora Kasy, zastępuje go lekarz naczelny, który na ten czas przekazuje swe funkcje swemu zastępcy. O ile stan taki przedłuża się ponad dwa miesiące, Rada powołuje czasowego zastępcę dla pełnienia funkcji dyrektora. Uchwała Rady w tej sprawie wymaga zatwierdzenia właściwej władzy nadzorczej. W razie jednoczesnej niemożności pełnienia swych funkcji ze strony dyrektora i lekarza naczelnego, prawa i obowiązki zainteresowanego przechodzą na ten czas w całości na właściwego zastępcę.

W razie naruszenia obowiązków swego stanowiska przez czyn, zaniedbanie lub zaniechanie, dyrektor i lekarz naczelny, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności sądowo - karnej lub cywilnej, ponoszą wobec Rady Kasy Chorych odpowiedzialność dyscyplinarną zgodnie z postanowieniami przepisów służbowych, uchwalonych przez Radę.

Uchwała Rady w sprawie zawieszenia w czynnościach dyrektora lub lekarza naczelnego winna być w ciągu trzech dni od jej powzięcia zakomunikowana Okręgowemu Urzędowi Ubezpieczeń do zatwierdzenia.

Odmowa zatwierdzenia przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń powoduje natychmiastową nieważność uchwały.

Dyrektor i lekarz naczelny mogą być również zawieszani w czynnościach przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń, przyczem Rada obowiązana jest za żądanie Urzędu wdrożyć niezwłocznie przeciwko zainteresowanemu postępowanie dyscyplinarne w trybie, określonym w przepisach służbowych.

§44.

Stanowisko dyrektora Kasy może piastować osoba, która posiada:

1) obywatelstwo polskie,

2) ukończoną przynajmniej szkołę średnią, ogólnokształcącą, państwową lub prywatną z prawami szkół państwowych albo szkołę średnią zawodową,

3) pięcioletnią przynajmniej praktykę administracyjną w zakresie ubezpieczeń społecznych lub dziesięcioletnią w innym zakresie w tem w obu wypadkach, przynajmniej trzyletnią na samodzielnych stanowiskach kierowniczych,

4) kwalifikacje, dające rękojmię za sprawowanie czynności dla dobra ogółu ubezpieczonych.

Punkty 2) i 3) niniejszego §-u nie mają zastosowania do kandydatów na stanowisko dyrektora, który przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta pełnili już przynajmniej przez dwa lata funkcje dyrektora jednej z instytucji ubezpieczeń społecznych, objętych tem rozporządzeniem.

Sprawy zawodowe.

PUNKTY ROZDAWCZE KAS CHORYCH.

Okólnik Ogólno-Państw. Związku Kas Chorych z d. 9 lutego r. b. do Okręgowych Związków Kas Chorych.

„Celem unormowania zaopatrywania ubezpieczonych w leki za pośrednictwem punktów rozdawczych, Ogólno - Państwowy Związek Kas Chorych przystąpił do opracowania spisu środków leczniczych, dopuszczalnych do obrotu poza aptekami.

Spis ten będzie opracowany na podstawie istniejących rozporządzeń i okólników, obowiązujących w poszczególnych dzielnicach Rzplitej i zatwierdzony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Do czasu ukazania się powyższego spisu Ogólno-Państwowy Związek Kas Chorych wzywa Kasy Chorych, by wycofały z punktów rozdawczych:

1) Środki odurzające, których wydawanie na puktach sprzeczne jest z przepisami ustawy o środkach odurzających z dnia 22 czerwca 1923 r. (Dz. U. Nr. 72), rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy z dnia 20 maja 1929 roku (Dz. U. 48, poz. 402).

2) Środki silnie działające należące do wykazów *A* i *B* zamieszczone w rozporządzeniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 30 czerwca 1926 r. (Dz. U. Nr. 68, poz. 401) — „O wydawaniu z aptek środków leczniczych", oraz w przepisach dzielnicowych ustaw aptekarskich.

3) Mieszanki leków ulegające rozkładowi (zepsuciu).

Wydawanie leków na punktach należy powierzyć *farmaceutom* albo lekarzom, ordynującym na punktach.

Jednocześnie Ogólno-Państwowy Związek Kas Chorych przypomina Kasom Chorych, że w myśl okólnika Ogólno-Państw. Zw. Kas Chorych Nr. 42 z dnia 27 lipca 1931 r. o uruchomieniu punktu rozdzielczego, apteki, składnicy, zmianie lokalu apteki, składnicy lub punktu rozdzielczego Kasy Chorych powinny zawiadamiać Ogólno-Państwowy Związek Kas Chorych".

Ruch związkowy.

Z ZARZĄDU GŁÓWNEGO Z. Z. F. P.

Sprawozdanie z posiedzenia Komitetu Wykonawczego Zarządu Głównego Z. Z. F. P. z dnia 19 lutego 1932 roku.

Obecni koledzy członkowie Komitetu Wykonawczego: *Ed. Szyszko, J. Cyranowski, Cz. Fink-Finowicki, Sylw. Grabowski* i *Cz. Nałęcz.* Członek Zarz. Gł. kol. *R. Stocki* i przewodniczący Komisji Rewizyjnej kol. *Z. Jankiewicz.*

Przewodniczył kol. *Edm. Szyszko,* protokółował kol. *Cz. Nałecz.*

Porządek dzienny:

1) Odczytanie protokółu z poprzedniego posiedzenia Komitetu,

2) Projekt przepisów służbowych dla pracowników Kas Chorych.

3) Sprawy skarbowe:
  a) bilans za rok 1931,
  b) preliminarz budżetowy na rok 1932,

4) Ustalenie terminu posiedzenia plenum Zarządu Głównego,

5) Sprawy bieżące,

6) Wolne wnioski.

1) Protokół po odczytaniu zatwierdzono.

2) Projekt przepisów służbowych szczegółowo zreferował kol. Nałęcz i zakomunikował nadesłane przez Oddziały uwagi. Dnia 11-go lutego przed konferencją w Głównym Urzędzie w sprawie przepisów Zarząd Główny złożył memorjał, na skutek czego farmaceuci zostali przesunięci w grupach uposażeniowych, a mianowicie: pomocnicy i asystenci z d) do c), a magistrowie i prowizorzy farmacji z c) do b). Przesunięcie to znacznie poprawiło sytuację, lecz nie może nas całkowicie zadowolić ,dopóki istnieje podział na cztery strefy i pozostawi się dowolność w zaszeregowywaniu farmaceutów w ramach każdej strefy. Kol. Nałęcz uważa, że najwłaściwszem byłoby, gdyby dla farmaceutów ustalono specjalną tabelę płac, lub określono minimalne grupy dla każdej kategorji najwyżej w trzech strefach, żeby uposażenie pomocnika aptekarskiego mieściło się w grupach V — VI. W dyskusji zabierali głos wszyscy Koledzy obecni na posiedzeniu i po zakończeniu dyskusji powierzono załatwienie sprawy prezydjum z tem, żeby dążyć do osiągnięcia jaknajkorzystniejszych warunków dla farmaceutów w mających się ukazać przepisach służbowych.

3) Sprawy skarbowe zreferował kol. Fink-Finowicki. Kol. Jankiewicz jako przedstawiciel Komisji Rewizyjnej odczytał protokół Komisji Rewizyjnej oraz wypowiedział swe uwagi o bilansie za rok 1931.

Bilans za 1931 r. przez Komisję Rewizyjną i Komitet Wykonawczy został zatwierdzony i postanowiono opublikować go w Kronice Farmaceutycznej.

Przedłożony przez Komitet Wykonawczy preliminarz na r. 1932 z małemi zmianami został przyjęty i postanowiono go przedłożyć na plenum. Preliminarz na rok 1932 przewiduje w dochodach zł. 42.350.00 i w wydatkach zł. 42.350. Preliminarz na rok 1931 wynosił zł. 49.000.

4) Postanowiono zwołać plenum Zarz. Głównego na dzień 19.III na godz. 11 rano.

Porządek dzienny Plenum ustalono następujący:

I. Odczytanie protokółu ostatniego posiedzenia Plenum,

II. Sprawozdanie Komitetu wykonawczego:

1) ogólne:
   a) regulacja płac w Kasach Chorych i projekt pragmatyki służbowej,
   b) sytuacja na terenie aptek prywatnych,
   c) siły niefachowe,
   d) ustawa aptekarska,
   e) nadprodukcja w zawodzie,

2) finansowe:
   a) bilans za rok 1931,
   b) projekt preliminarza na r. 1932.

III. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,

IV. Kronika Farmaceutyczna,

V. Zatwierdzenie regulaminu dla Sądów Koleżeńskich.

VI. Poprawki do statutu Związku,

VII. Ustalenie terminu i porządku dziennego XVI-go Zjazdu Delegatów.

VIII. Sprawy bieżące,

IX. Wolne wnioski.

5) a) postanowiono zwrócić się do Oddziałów o nadesłanie do dnia 15.III swych uwag do statutu Związku.

b) postanowiono rozesłać do aprobaty Członków Zarządu Głównego regulamin o Sądach Koleżeńskich.

Z ODDZIAŁU ŁÓDZKIEGO.

W dn. 30 stycznia r. b. odbyło się walne zebranie członków Oddziału Łódzkiego Z. Z. F. P., na którem wybrany został nowy zarząd w składzie następującym:

Prezes — *Słowiński Roman.*
Wice-Prezes — *Grabowski Sylwester.*
Sekretarz — *Kosiński Leon.*
Skarbnik — *Marks Wincenty.*
Zast. skarbnika — *Szapirowa Stefanja.*
Gospodarz — *Wasiliezski Abram.*
Członek Zarządu i Kier. Biura Pośredn. Pracy — *Różyński Krzysztof.*

Z ODDZ. CZĘSTOCHOWSKIEGO.

W dniu 7.II r. b. odbyło się walne doroczne zebranie członków Oddziału. Przewodniczył kol. *Sikorski,* sekr. kol. *Gaczkowski.*

Porządek dzienny obejmował:

1) Zagajenie i wybór prezydjum;
2) Odczytanie protokółu poprzed. zebrania;
3) Sprawozdanie Zarządu:
   a) przewodniczącego, b) sekretarza, c) skarbnika, d) Komisji rewizyjnej;
4) Wybory nowego Zarządu;
5) Wolne wnioski.

Zebranie zagaił kol. *Szczepkowski,* prosząc o wybranie prezydjum. Przez aklamacje powołani zostali na przewodniczącego kol. *Sikorski,* na sekret. kol. *Gaczkowski.* Po odczytaniu porządku dziennego na wniosek kol. *Jankowskiej* skreślono z takowego wybór stałego sądu koleżeńskiego, jako instytucje zbędną, ze względu na ustalony zwyczaj wybierania ad hoc sądu koleżeńskiego. Odczytany protokół poprzed. walnego zebrania przyjęto do wiadomości.

Sprawozdanie kol. *Szczepkowskiego,* przewodnicz. ustępującego Zarządu, omawiające tryb prac Zarządu Związku, — przyjęto do wiadomości.

Następnie sprawozdanie wygłosił sekretarz Oddziału kol. *Koszykowski,* podając cyfrowe dane dotyczące ilości zebrań Zarządu Oddziału, zebrań walnych, sekcji prac. Kasy Chorych, ilości wysłanej i otrzymanej korespondencji, odbytych konferencji u władz Kasy i tut. P. P. T. F., podkreślając jednocześnie, że praca odbywała się w warunkach nader spokojnych, zgodnych. Podkreślał brak należytej współpracy ze strony szerszego ogółu kolegów. Stan kasy oddziału został podany do wiadomości zebranych kolegów przez skarbnika kol. *Jankowską.*

Protokół Komisji rewizyjnej odczytał kol. *Czapliński.* Wobec posiadania przez kasę Związku weksli kolegów, od których ściągnięcie gotówki jest nader problematyczne, — Komisja Rewizyjna proponuje anulowanie wspomnianych weksli. Dotyczy to w pierwszym rzędzie weksli z wystawienia kol. Heymana. Następnie Komisja rewizyjna, po stwierdzeniu należytego prowadzenia ksiąg korespondencji i kasowej, wyraża podziękowanie ustępującemu Zarządowi i prosi zebranie o udzielenie absolutorjum. W wyłonionej dyskusji po-

stanowiono wstrzymać się z anulowaniem weksli, udzielając ustępującemu Zarządowi absolutorjum jednogłośnie. Na wniosek kol. Czaplińskiego, członka Kom. Rewizyjnej — omawiano skreślenie kol. Arcimowicza z listy członków Oddziału, a to ze względu na niepłacenie składek członkowskich. Kol. Sikorski proponuje zastosowanie względem kol. Arcimowicza energicznych kroków, zaznaczając jednocześnie, że pomimo przeszło rocznej pracy na terenie tut. Oddziału, kol. Arcimowicz składek nie płacił wcale, a traktowany jest jako członek Związku i nawet na koszt Oddziału jeździł do Krakowa w sprawach Oddziału. Na wniosek kol. Grochulskiego postanowiono poruczyć następnemu Zarządowi sprawę tę załatwić do dn. 3-go marca b. r., to znaczy, że o ile kol. Arcimowicz nie zapłaci zaległych składek do tego terminu, — zostaje automatycznie skreślony z listy członków Oddziału z jednoczesnem powiadomieniem o tem Zarządu Głównego i P. K. Ch. w Częstochowie. Jednocześnie ogólne zebranie przypomina Zarządowi Oddziału, że w sprawie pożyczek dla kolegów stosować się należy do uchwały poprzednio przyjętej. Wreszcie przystąpiono do wyborów nowego Zarządu. Na wniosek kol. Koszykowskiego, śladem lat ubiegłych, wybrano przedewszystkiem przewodniczącego. Większością głosów (głosowanie tajne) wybrano kol. *Grochulskiego*.

Przy wyborze pozostałych członków Zarządu w kolejności ilości otrzymanych głosów przeszli: kol. *Czapliński*, kol. *Walenta*, kol. *Kurkowski*, kol. *Sikorski*, kol. *Koszykowski*, kol. *Gaczkowski*, kol. *Jankowska* i kol. *Szczepkowski*, którzy to koledzy tem sam. zostali członkami Zarządu i zastępcami. Do Komisji rewizyjnej przez aklamacje powołani zostali kol. *Szczepkowski*, kol. *Waśniewska* i kol. *Groberski*.

Na wniosek kol. Sikorskiego jednogłośnie wybrano przez aklamacje stałą delegację dla spraw P. K. Ch. w skład której weszli: kol. *Sikorski*, kol. *Szczepkowski*, kol. *Grochulski* i kol. *Jankowska*.

Korespondencję odczytał kol. Koszykowski, którą ogólne zebranie przyjęło do wiadomości. Również została poruszona sprawa utrzymania stałego kontaktu pomiędzy Oddziałem Związku, a tut. kołem P. P. T. F. Ogólne zebranie porucza to nowowybranemu Zarządowi. Na wniosek kol. Sikorskiego postanowiono zorganizować koło L. O. P. P. przy Oddziale Związku, poruczając zorganizowanie takowego instruktorom L. O. P. P. kol. Sikorskiemu, kol. Koszykowskiemu i kol. Gaczkowskiemu .Na wniosek kol. Sikorskiego uchwalono stworzenie funduszu dla bezrobotnych kolegów, w tym celu uchwalono opodatkowanie się wszystkich członków Oddziału na 1% od poborów na przeciąg 3-ch miesięcy. Posiadane fotografje ze zjazdów uchwalono oprawić i zawiesić w lokalu Oddziału, jak również poruczono Zarządowi uporządkowanie posiadanych książek, celem stworzenia zalążka bibljoteki. Na tem zebranie zamknięto.

Z ODDZ. WŁOCŁAWSKIEGO.

W dn. 17 stycznia r. b. wybrany został nowy zarząd Oddz. Włocławskiego w następującym składzie: przewodniczący — *Stan. Majczyński*, skarbnik — *L. Szorrowa*, sekretarz — *H. Majczyńska*, zastępca — *A. Szczygłowski*.

Komisja Rewizyjna: *Stan. Maciejewski*, *Edward Rojszyk*.

Z życia Kas Chorych.

NOMINACJE KOMISARZY ZARZĄDZAJĄCYCH KAS CHORYCH. (*Wiadomości Kas Chorych*). Pan Minister Pracy i Opieki Społecznej podpisał w styczniu r. b. nominacje Komisarzy Zarządzających Kas Chorych na terenie całej Polski. Nowomianowani Komisarze rozpoczęli urzędowanie z dniem 1 lutego r. b.

Na terenie Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń w Warszawie Komisarzami Zarządzającymi Kas Chorych zostali mianowani: Kasa Chorych w Baranowiczach, Grodnie i Lidzie — p. Tom Ludwik, w Białymstoku — p. Rawski Stanisław, w Brześciu nad Bugiem — p. Słotwiński Stanisław, w Kaliszu — p. Drecki Bronisław, w Kowlu — p. Kubecki Ignacy, w Łodzi — p. M-r Jagiełło, w Łomży — p. Wierzbicki Stefan, w Łucku — p. Wcisło Wiktor, w Pabjanicach — p. Łopuszański Eugenjusz, w Pińsku — p. Rzepecki Aleksander, w Płocku — p. Kulesza Stanisław, w Pułtusku i w Żyrardowie — p. Tomczak Roman, w Radomiu — p. Lenga Wacław, w Równem — p. Młodawski Eugenjusz, w Siedlcach i we Włocławku — p. Szawłowski Franciszek, w Warszawie p. Dworzańczyk Zygmunt, w Wilnie — p. Kątkowski Eugenjusz.

Na terenie Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń we Lwowie: Komisarzem Kasy Chorych w Białej został mianowany p. Loteczka Roman, w Bielsku — p. Wąsowicz Michał, w Chrzanowie — dr. Kolkiewicz Zdzisław, w Częstochowie — p. Michalski Karol, w Czortkowie — p. Malski Józef, w Drohobyczu — inż. Biluchowski Zygmunt, w Kielcach — p. Matula Władysław, w Kołomyji — p. Dubielecki Władysław, w Krakowie — p. Pilarz Jan, w Krośnie p. Ziens Henryk, w Lublinie — p. Riedel Gustaw, we Lwowie — dr. Lipski Kazimierz,w Nowym Sączu — p. Nowakowski Zenon, w Ostrowcu — p. Frankowski Feliks, w Przemyślu — p. Pilarz Kazimierz, w Rawie Ruskiej — p. Bykowski Aleksander, w Rzeszowie — p. Kaucki Kazimierz, w Sosnowcu — p. Waligórski Stanisław, w Stanisławowie — p. Sosnowski Piotr, w Stryju — p. Dworski Jan, w Tarnopolu — p. Cieński Witold, w Tarnowie — inż. Głuszczak Łukasz, w Zakopanem — p. Fikus Henryk, w Zamościu — p. Nelken Władysław, w Złoczowie — dr. Gruber Marceli.

Na terenie Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń w Poznaniu Komisarzem Kasy Chorych w Brodnicy został mianowany p. Kucharski Stanisław, w Bydgoszczy — p. Jasiński Antoni, w Chojnicach i w Starogardzie — p. Cichocki Dyonizy, w Gdyni — p. Sokol Wilhelm, w Gnieznie — p. Wolski Stefan, w Grodzisku — dr. Pilecki Jerzy, w Grudziądzu — p. Zdanowicz Apolinary, w Inowrocławiu — p. Galiński Adam, w Lesznie — dr. Skokowski Bolesław, w Ostrowiu — dr. Jakubowski Czesław, w Poznaniu — dr. Macko Józef, w Szamotułach — p. Barański Karol, w Toruniu — p. Zawadzki Ludwik, w Wągrowcu — p. Gątkiewicz Marjan.

NOMINACJA DYREKTORA OKRĘGOWEGO URZĘDU UBEZPIECZEŃ W WARSZAWIE. Pan Minister Pracy i Opieki Społecznej podpisał nominację dotychczasowego Wicedyrektora Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń w Poznaniu, radcy Jana Szulca, na stanowisko p. o. Dyrektora Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń w Warszawie.

Dotychczasowy Dyrektor Urzędu warszawskiego, p. Karol Barański, przeniesiony został na emeryturę.

NOWY KOMISARZ OKR. ZW. K. CH. W WARSZAWIE. Pan Minister Pracy i Opieki Społecznej mianował w dniu 25 stycznia Komisarzem Okręgowego Związku Kas Chorych w Warszawie, na miejsce ustępującego dotychczasowego Komisarza — p. Łubieńskiego, p. Medarda Downarowicza.

Nowy Komisarz Warszawskiego Okręgowego Związku Kas Chorych rozpoczął urzędowanie z dniem 1 lutego r. b.

Rozporządzenia władz.

W SPRAWIE DEKLAROWANIA SOLI KUCHENNEJ. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych komunikuje:

„W obiegu handlowym znajduje się sól kuchenna w opakowaniach kartonowych z oznaczeniem „chemicznie czysta sól stołowa", za którą pobierane są wysokie ceny. Jest to najczystsza stołowa sól warzonka z saliny w Wieliczce, jednak nie chemicznie czysta. Deklaracja ta więc, jako niezgodna z istotą rzeczy, wprowadza w błąd nabywców, a jednocześnie pozwala na żądanie ceny, właściwej dla produktu wysokowartościowego.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę (Pana Komisarza) o polecenie organom kontrolnym, wykonywującym dozór nad żywnością, zwrócenia uwagi na sposób oznaczania soli stołowej, znajdującej się w obiegu, pobrania prób w przypadkach podejrzenia i przesłania ich do Zakładu badawczego celem stwierdzenia zgodności deklaracji z istotą produktu w myśl przepisu art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.III 1928 r. o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 343)".

POMOC STUDENTÓW MEDYKÓW PRZY SZCZEPIENIACH OCHRONNYCH. W związku z pismem Koła Medyków (Stow. Samopomocowego Studentów Medycyny Uniwersyt. Warszawskiego ul. Chałubińskiego 5, tel. 714-86) z dnia 18 lutego r. b. L. 103/32 Ministerstwo Spraw Wewnętrz. (Departament Służby Zdrowia) zaleca korzystanie z pomocy studentów medyków w charakterze wyszkolonych szczepicieli przy przeprowadzaniu dorocznych szczepień ochronnych przeciwko ospie na powiatach.

O powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Służby Zdrowia) uprasza powiadomić podwładnych lekarzy powiatowych oraz samorządowych.

W SPRAWIE OBJEKTÓW DO BADAŃ TOKSYKOLOGICZNYCH. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało następujący okólnik:

Zakłady badawcze, przeprowadzające badania toksykologiczne (sądowo - chemiczne) nad częściami zwłok ludzkich, nadsyłanemi do badania w związku z oględzinami sądowo - lekarskiemi, stwierdzają, że dowody rzeczone nadsyłane są w sposób niejednolity, nieraz niedbały, z pominięciem zasad, które winny być przestrzegane zarówno co do rodzaju objektów, jak i co do ich rozmiarów względnie ilości, oraz często nienależycie opakowane. Wobec tego, że objekty, nadsyłane w niedostatecznej ilości lub z pominięciem organów, koniecznych przy badaniu (w przypadku wnętrzności), utrudniają, a nawet uniemożliwiają otrzymanie zgodnych z rzeczywistym stanem rzeczy wyników, co może mieć duże, nieraz zasadnicze, znaczenie w postępowaniu sądowem, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę (Pana Komisarza Rządu) o zwrócenie uwagi podwładnym urzędom, że objekty do badań toksykologicznych winny być traktowane ściśle według przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 lipca 1929 r. o wykonywaniu oględzin sądowo - lekarskich zwłok ludzkich (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 11 z dn. 16.VIII 1929), w szczególności §§ 22 i 23. Pozatem zaznacza się dodatkowo, że opakowanie naczyń, w których objekty do badania są przesyłane, winno być dokładne i staranne, by wykluczone było uszkodzenie (stłuczenie) tych naczyń, powodujące wyciekanie płynu względnie przedostanie się części opakowania do objektu.

WYKAZ FIRM, KTÓRYM UDZIELONO KONCESJE NA WYRÓB I PRZERÓBKĘ SUBSTANCYJ ODURZAJĄCYCH.

1) „R. Barcikowski" — Poznań; 2) „J. Borowski" — Warszawa; 3) „Ege" — Warszawa; 4) „Galen" — Lwów; 5) „A. Gąsecki i Synowie" — Warszawa; 6) „Geo" — Warszawa; 7) „J. Gessner" — Warszawa; 8) „Fr. Karpiński" — Warszawa; 9) Kasa Chorych — Łódź; 10) Kasa Chorych — Warszawa; 11) Kasa Chorych — Sosnowiec; 12) „Mag. Klawe" — Warszawa; 13) „Ap. Kowalski" — Warszawa; 14) „Laokoon" — Lwów; 15) „Motor" — Warszawa; 16) „Pharma" — Kraków; 17) „Pabjanickie T-wo Przem. Chem." — Pabjanice; 18) „L. Spiess i Syn" — Warszawa; 19) „K. Wenda" — Warszawa.

Wiadomości bieżące.

Z KOMITETU BUDOWY GMACHU DLA WYDZIAŁU FARMACEUTYCZNEGO UNIW. WARSZ. W czwartek dn. 3.III r. b. o godz. 6-ej odbyło się Nadzwyczajne Walne Zebranie członków Komitetu Budowy Gmachu dla Wydz. Farmac. Uniw. Warsz. w zakładzie Farmacji Stosowanej przy ul. Oczki 3.

Zebranie zagaił Prezes Komitetu p. prof. dr. *Br. Koskowski.*

Na porządku dziennym była sprawa zmiany statutu.

Przewodniczył p. dyr. *Mag. Lelejko.* Referował projekt statutu *Mag. A. Ossowski.* Po dłuższej dyskusji statut został przyjęty w brzmieniu opracowanem przez Zarząd.

W myśl nowego statutu, działalność Komitetu zostanie rozszerzona na całą Rzeczpospolitą. Komitet został przekształcony na Towarzystwo Przyjaciół Wydziałów i Oddziałów Farmaceutycznych.

PAN PROF. DR. BR. KOSKOWSKI został wybrany na Walnem Zebraniu Bratniej Pomocy Uniwersytetu Warszawskiego *członkiem honorowym* tej organizacji.

Fakt powyższy świadczy, iż ogół młodzieży należycie docenia zasługi czcigodnego Pana Profesora.

POŁĄCZENIE ORGANIZACYJ PRACOWNICZYCH. W dn. 9 i 10 kwietnia r. b. odbędą się Zjazdy Centralnej Organizacji Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych i Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych, oraz Kongres połączeniowy obu organizacyj.

Porządek obrad Zjazdów zostanie w najbliższych dniach ogłoszony.

ZWIĄZKI PRACOWNICZE A USTAWA SOCJALNA. Dnia 6.III r. b. odbyła się konferencja zarządów głównych Centr. Org. i Polsk. Konf. pracowników umysłowych w sprawie wniesionych przez rząd ustaw socjalnych.

W obradach wzięli udział delegaci, reprezentujący 50 organizacyj centralnych, ogółem liczących przeszło 100.000 zorganizowanych pracowników umysłowych. Poza Warszawą reprezentowane były organizacje pracownicze z Krakowa, Lwowa, Poznania, Łodzi, Katowic, Bielska, Sosnowca, Wilna, Radomia i szeregu innych.

Zasadniczy referat w sprawie Ustawy zcaleniowej wygłosił kol. Gacki, wykazując ujemne skutki, jakie na świat pracowniczy sprowadzają zgłoszone ustawy, a ponadto szereg referentów szczegółowo zanalizował projekt ustawy o czasie pracy, o urlopach robotniczych i inne.

Po referatach wywiązała się bardzo ożywiona dyskusja, przyjmująca niekiedy charakter burzliwy, przyczem mówcy stwierdzili, że wniesione przez Rząd projekty ustaw socjalnych muszą doprowadzić do rewizji dotychczasowej polityki organizacyj pracowników umysłowych. Jednocześnie poszczególni mówcy poddali zasadniczej krytyce działalność posłów, reprezentujących na terenie Sejmu pracowników umysłowych.

W wyniku obrad przyjęto jednogłośnie rezolucje, potępiające zmiany, które wniesione ustawy wprowadzają do ustawodawstwa socjalnego.

PROMOCJA NA STOPIEŃ MAGISTRA FARMACJI na Wydz. Farm. Un. Warsz. odbyła się dnia 23 lutego 1932 roku.

Do promocji dopuszczono następujące osoby: Augenstern Fryderyk, Boleska Helena Wacława, Boćkowska Wanda, Chełchowska Wacława Zofja, Drygas Irena Wiktorja, Eytner Jan Nepomucen Tadeusz, Giziński Mieczysław Czesław, Groszkowska Kazimiera, Jankowska Hanna, Kaliszewska Jadwiga, Kęsicka Eufemja, Kownacki Alojzy, Landsberg Uszer Zelig, Leinert Janina Natalja, Maciejowska Marja, Macutkiewicz Edward, Morawski Franciszek, Porzucek Bogusław Tomasz, Sadowska Helena, Skrypczuk Jan Jarosław, Śniegocka Apolinarja Celestyna, Sosik Antoni Stanisław, Styś Irena, Świerczyńska Ludmiła Anna, Talma Irena Marja, Tomaszewska Anna Marja, Turowska Jadwiga, Włodarczyk Jan Marjan, Wydrzyński Henryk, Ziółkowski Henryk Łazarz, Ulnicka z Hamburgów Janina Eugenja.

MIĘDZYNARODOWE BIURO DOKUMENTACJI MEDYCYNY WOJSKOWEJ LIÈGE — BELGJA.

II Sesja Konferencyj. Liège — Belgja.

(22 — 25 czerwca 1932 r.).

Komitet Stały Kongresów Międzynarodowych Medycyny i Farmacji Wojskowej podaje uprzejmie do wiadomości, że 2-ga sesja Międzynarodowego Biura Dokumentacji Medycyny Wojskowej odbędzie się w Liège w czasie od 22 do 25 czerwca b. r.

Przy tej okazji nastąpi uroczysta inauguracja nowego lokalu Biura, ofiarowanego przez miasto Liège.

Uroczystość ta zorganizowana na cześć medycyny wojskowej będzie uświetniona obecnością wybitnych osobistości.

Oficerowie wojsk. służby zdrowia sił lądowych, morskich i powietrznych służby czynnej i rezerwy są proszeni o wzięcie udziału.

Program prowizoryczny:

Czwartek 23 czerwca — godz. 9 — Otwarcie Sesji; godz. 10—12 i 15—17 — Referaty i konferencje (organizacja i funkcjonowanie służby zdrowia, higjeny, wiedzy wojsk.-lekarskiej, prawa międzynarodowego etc.); godz. 21 — Uroczystość otwarcia lokalu Biura.

Piątek 24 czerwca — godz. 9—12 i 15—17 — Referaty i konferencje (ciąg dalszy); godz. 21 — Wieczór wydany przez m. Liège dla wszystkich uczestników.

Sobota 25 czerwca — godz. 9—12 — Referaty i konferencje (ciąg dalszy); godz. 16 — Otwarcie uroczyste Kongresu w Brukseli „Journées Medicales" przy obecności Jej Król. Mości Królowej Belgów.

Lista dotychczas zgłoszonych referatów:

Belgja: Tytuł jeszcze nie nadesłany (kpt. farm. Musquin). Przydatność do służby milicjantów z częściowem zesztywnieniem kręgosłupa (kpt. lek. Glorieux). Obecny stan lecznictwa omdleń pochodzenia oddechowego (kpt. lek. Clairbois). Z zagadnień medycyny lotniczej (mjr. lek. Sillevaerts). Odpowiedzialność lekarza wojskowego (ppłk. lek. Voncken).

Hiszpanja: Badanie lekarskie kontyngentu przed i po odbyciu służby wojsk. (mjr. lek. Don Ricardo Murillo Ubeda).

Francja: Zasady hospitalizacji (leczenia szpitalnego) w polu (płk. lek. Schickele). Szczepienia przeciwdyftyrytyczne w armji.

Meksyk: Tytuły referatów i nazwiska referentów jeszcze nie nadesłane.

Polska: Wychowanie fizyczne w wojsku: jego zalety i niebezpieczeństwa (płk. lek. Osmólski).

Holandja: Rola dróg wodnych w służbie zdrowia w czasie wojny.

Szwajcarja: Szczególne warunki służby zdrowia w milicji (ppłk. lek. Vollenweider). Tytuł jeszcze nie nadesłany (płk. farm. Thomann).

Czechosłowacja: Laboratorja chemiczne w polu, ich stosunek do służby farmaceutycznej i ich znaczenie w wojnie ruchowej i pozycyjnej (kpt. dr. Bohumil Sucharda).

Jugosławja: Szkorbut w armji (ppłk. lek. Novakovitch). O roli laboratorjów bakterjologicznych armji w polu (mjr. lek. Taditch).

Referaty będą wygłaszane w języku francuskim.

Noszenie uniformu dozwolone.

W sprawie zniżek za przejazd należy się zwracać do filji agencji Cook'a i T-wa Międzyn. Wagonów Sypialnych.

Z KOŁA FARMACEUTÓW STUDENTÓW UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO. Zarząd Koła Farmaceutów S. U. W. wybrany na Nadzwyczajnym Walnym Zebraniu Członków Koła w dniu 28.II b. r. ukonstytuował się następująco:

Prezes Koła — *kol. M. Nikonorow;* I Vice-Prezes Koła — *kol. S. Staniszewski;* II Vice-Prezes Koła — *kol. T. Borowski,* Sekretarz Koła — *kol. I. Kulwieciówna,* Zastępca Sekretarza Koła — *kol. H. Gąsowska,* Skarbnik Koła — *kol. W. Danielecki,* Kierownik Sekcji Naukowej Koła — *kol. T. Lewicka,* Kierownik Sekcji Wydawniczej Koła — *kol. W. Lorenc,* Kierownik Sekcji Samopomocy — *kol. B. Szwedowski,* Kierownik Sekcji Towarzyskiej — *kol. M. Wietesko,* Kierownik Sekcji Pośr. Pracy — *kol. Wieteska,* Kierownik Bibljoteki Koła *kol. S. Śliwowska,* Kierownik Sklepu — *kol. B. Broda.*

INSTYTUT NAUKOWEJ ORGANIZACJI Warszawa, (Mokotowska 53, tel. 8.16-43 i 8.38-13). Instytut Naukowej Organizacji, z inicjatywy Sekcji Chemicznej Instytutu urządza XXXIV cykl wykładów o *Naukowej Organizacji w Przemyśle Chemicznym.* Wykłady odbywać się będą w ciągu 3-ch dni, a mianowicie w sobotę 9-go, niedzielę 10-go i poniedziałek 11-go kwietnia 1932 r. Ogólna liczba godzin wykładowych 19.

KOMISJA MIĘDZYZWIĄZKOWA KULTURALNO-ARTYSTYCZNA, Warszawa, Chmielna 49, tel. 673-42. Wycieczki w marcu 1932 r.:

Wtorek, 15 marca, godz. 6 wiecz. *Instytut Radowy im. Marji Skłodowskiej-Curie.* Zbiórka Wawelska 3. Bilety po 50 gr. na miejscu. Przew. miejscowy.

Czwartek, 17 marca, godz. 6 wiecz. *Demonstrowanie promieni Rentgena.* Zbiórka ul. Jezuicka 4. Bilety po 50 gr. na miejscu. Przewod. miejscowy.

Piątek, 18 marca, godz. 6 wiecz. *Instytut Oftalmiczny.* Zbiórka ul. Smolna 8. Bilety po 50 gr. na miejscu. Przew. miejsc.

Piątek, 18 marca, godz. 8.10 wiecz. *Polskie Radjo.* Studjo i Amplifikatornia. Zapisyy w K. M. K. A. Bilety po 50 gr. Prow. p. Frenkiel.

Sobota, 19 marca, godz. 6 wiecz. *Instytut Reduty.* Zbiórka ul. Kopernika 36/40 naprzeciwko Sewerynowa. Bilety po 30 gr. na miejscu. Prow. gospodarze.

Niedziela, 20 marca, godz. 10 rano. *Kino Światowid.* Aparatura Dźwiękowa „Western Elektric". Zbiórka ul. Marszałkowska 111. Bilety po 30 gr. na miejscu. Przew. miejscowy.

Niedziela, 20 marca, godz. 11 rano. *Muzeum Anatomiczne.* Zbiórka Chałubińskiego 5. Zapisy w K. M. K. A. Bilety po 50 gr. Prow. Dr. Grzybowski.

Niedziela, 20 marca, godz. 3 ppoł. *Zachęta Sztuk Pięknych.* Wystawa bieżąca. Zbiórka w Poczekalni Zachęty. Prow. Prof. Badowski.

Wtorek, 22 marca, godz. 6 wiecz. *Szpital na Czystem.* Między innemi Zakład Mechanoterapiczny. Zbiórka przy wejściu. Dojazd tramwajami 5 i 15. Bilety po 50 gr. na miejscu. Przew. miejsc.

Piątek, 25 marca, godz. 6 wiecz. *Instytut Radjotechniczny.* Ilość osób ograniczona. Zapisy wyłącznie w K. M. K. A. Zbiórka ul. Zimorowicza 5. Bilety po 50 gr. Przew. miejscowy.

Piątek, 25 marca, godz. 8.10 wiecz. *Polskie Radjo.* Studjo i Amplifikatornia. Zapisy w K. M. K. A. Bilety po 50 gr. Prow. p. Frenkiel.

Czwartek, 31 marca, godz. 8.30 wiecz. *Mechaniczna Piekarnia Miejska.* Zbiórka ul. Prądzyńskiego 5. Bilety po 40 gr. na miejscu. Przew. miejscowy.

Wycieczki zamiejscowe:

27 — 30. *Wycieczka do Zakopanego.* Przejazdy, mieszkanie i przewodnicy zł. 60. Zapisy w K. M. K. A. do 24.III.

27 — 28. *Wycieczka do Popowa autobusem.* Zwiedzanie Popowa. Między innemi tory saneczkowy i narciarski. Wyjazd z Warszawy 26 wieczorem, powrót 28 wieczorem. Bilety po 22 złote łącznie z utrzymaniem. Zapisy w K. M. K. A. do 24.III.

W pierwszych dniach kwietnia odbędą się następujące wycieczki:

Piątek, 1 kwietnia, godz. 8.10 w. *Polskie Radjo.*
Niedziela, 3 kwietnia, godz. 11 rano *Muzeum Narodowe.*
Niedziela, 3 kwietnia, godz. 12 w poł. *Prasa Polska.*
Wtorek, 5 kwietnia, godz. 8 wieczorem *Obs. Astr.*

KOMISJA PROPAGADNY TEATRÓW I SZTUKI (Marszałkowska 108, m. 5, front, II p., tel. 750-18, biuro czynne od godz. 11 do 7.30 wiecz., Odział Chmielna 9 m. 11, front, I p., tel. 332-88 (od godz. 11 do 7.30 wiecz.), Oddział Orla 6, m. 23, II brama, I p., tel. 301-66 (od godz. 11—1 i od 3—7 w.), Oddział Praga, Białostocka 2, m. 54, prawa oficyna, tel. 10.10-99. Chcąc w obec-

nych trudnych warunkach umożliwić kulturalną rozrywkę wszystkim pracownikom, aby mimo dziś tak popularnych obniżek płac nie potrzebowali wyzbywać się możności bywania w teatrach postanowiła do wszystkich teatrów i kin sprzedawać bilety wszystkim pracownikom za okazaniem legitymacji pracy organizacji zawodowej, książeczki Kasy Chorych, Z.U.P.U. i t. p.

Zniżka na biletach teatralnych wynosi od 25% do 50%, prosimy zatem o nawiązanie z Komisją Propagandy Teatrów i Sztuki bezpośredniego kontaktu.

Dla orjentacji załączamy repertuar przedstawień ulgowych, którėmi w tej chwili rozporządza Komisja.

Repertuar przedstawień ulgowych: Wielki — Bal maskowy 16.III; Noc w Wenecji 22.III; Cyrulik Sewilski 1.IV. Narodowy: Karlos 14 marca; Letni — Wesoły wspólnik 16 i 28 marca; Nowy: Święty płomień; Ateneum: P. Maliczewska — codziennie. Polski: Jego synowa — codziennie; Mały: Szczęście od jutra — codziennie: Morskie Oko: Złota defilada — codziennie.

Kina na wszystkie dni, miejsca i seanse: Apollo 2.25; Światowid 2.25; Palace 2.25; Filharmonja 2.25; Majestic 1.75; Adrja Palace 1.75; Casino 1.40; Pan 1.45; Capitol 1.45; Splendid 1.45; Hollywood 1.30; Znicz 1.—; Kometa 0.95; Heljos 0.80.

Bilety do Zachęty Sztuk Pięknych dla dorosłych 60 gr., dla młodzieży 30 gr. Bilety do Instytutu Propagandy Sztuk po zł. 1.20 i wycieczkowe po 35 gr. Muzeum Narodowe i Wojskowe po 25 gr. Kartki zniżkowe do Cyrku. Plany do wszystkich teatrów po 20 groszy.

ZE ŚWIATA.

UBEZPIECZENIA EMERYTALNE W CZECHOSŁOWACJI. (Now. Społ.-Lek.). Od roku istnieje w Czechosłowacji emerytalne ubezpieczenie lekarzy Kas chorych. Obecnie Zjednoczenie Izb Lekarskich bada możliwość utworzenia samodzielnej instytucji ubezpieczeń emerytalnych dla lekarzy i w celu zasięgnięcia opinji w tej sprawie zwróciło się do organizacyj innych wolnych zawodów, mianowicie do Izby Adwokackiej, Weterynaryjnej, organizacyj rejentów, inżynierów, oraz aptekarzy. Wszystkie wymienione organizacje wyraziły zgodną opinję o konieczności utworzenia wspólnej instytucji ubezpieczeń emerytalnych dla pracowników wolnych zawodów.

ŻĄDANIA POLITYCZNO-ZDROWOTNE LEKARZY NIEMIECKICH W ZAKRESIE APTEKARSTWA. *(Der sozialistische Arzt.)*. Przejęcie przez państwo i gminy wszystkich aptek i przedsiębiorstw, zajmujących się wyrobem i sprzedażą lekarstw i środków leczniczych. Socjalizacja przemysłu farmaceutycznego. Zakaz monopolizacji środków leczniczych. Ustalenie cen przez państwo i przedstawicieli związków zawodowych służby zdrowia. Etatyzacja aptekarzy.

CHOROBY ZAKAŹNE W POLSCE.

RODZAJ CHOROBY	3/I—9/I	10/I—16/I	17/I—23/I	24/I—30/I
Dżuma	0	0	0	0
Ospa	0	0	0	0
Cholera	0	0	0	0
Dur brzuszny . . .	171 (16) *)	158 (16)	205 (12)	157 (17)
Dur rzekomy . . .	0	0	0	0
Dur osutkowy . . .	49 (1)	64 (4)	61 (0)	74 (4)
Dur powrotny . . .	0	0	0	0
Czerwonka	0	0	5 (0)	2 (0)
Płonica	266 (4)	315 (5)	338 (6)	300 (9)
Błonica	371 (32)	359 (22)	350 (22)	399 (19)
Zapal. op. mózg. . .	7 (0)	10 (8)	10 (2)	14 (5)
Odra	337 (1)	386 (2)	299 (2)	434 (0)
Róża	78 (6)	79 (6)	65 (2)	69 (8)
Krztusiec	88 (4)	108 (3)	234 (6)	196 (5)
Malarja	2 (0)	2 (0)	1 (0)	4 (0)
Posoczn. połog. . .	36 (6)	23 (10)	27 (7)	31 (8)
Trąd	0	0	0	0
Jaglica	241 (0)	378 (0)	378 (0)	462 (0)
Wąglik	0	1 (0)	0	0
Nosacizna	0	0	0	0
Włośnica	2 (0)	2 (0)	1 (0)	0
Wścieklizna	0	1 (0)	0	0
Zatr. jad. kiełb. . .	0	0	0	0
Chor. Heine-Medina .	1 (0)	0	1 (0)	0
Twardziel	0	2 (10)	0	2 (0)
Inne chor. zakaźne .	139 (7)	61 (3)	104 (0)	200 (3)

Z WYDAWNICTW.

PHARMAZEUTISCHES KOMPENDIUM FÜR APOTHEKER, ARZTE UND DROGISTEN *von Mag. Ph. J. Mindes.* Wydanie 1932 r. Wilhelm Mandrich, Wien.

Książka ta została opracowana na podstawie źródeł, czerpanych głównie z farmakopei niemieckiej, austrjackiej i szwajcarskiej. Obejmuje ona wszystkie metody w skróconej formie, służące dla szybkiej i łatwej orjentacji w określaniu tożsamości, jakoteż dobroci preparatów chemiczno-farmaceutycznych, stosowanych w lecznictwie, a także nie objętych farmakopeami. Dzięki dobrze obmyślanej przez autora formie „Kompendium" poleca się farmaceutom i lekarzom.

Przegląd czasopism.

JOURNAL DE PHARMACIE ET DE CHIMIE 1932 Nr. 1—3: *J. Bougault* i *G. Schuster:* Utlenianie kwasu dwuoksystearynowego w roztworze acetonowym zapomocą nadmanganianu potasowego. *L. Cuny* i *J. Robert:* Mikrooznaczanie jodometryczne mocznika w krwi zapomocą oksydacyjnej metody siarko-chromowej. *H. Pecker:* Albuminy i pseudoalbuminy w moczu. *L. Lematte, G. Boinot* i *E. Kahane:* Roztwory injekcyjne chlorowodorku acetylocholiny. *Trifon — Ugarte:* Nowa metoda oznaczania cukru redukującego w syrupach, krwi, płynie mózgowo-rdzeniowym, mleku i moczu. *J. Bougault* i *E. Cattelain:* Wyosobnienie jonu fosforowego w postaci fosforanu ołowiu w przebiegu oznaczania sodu metodą acetouranomagnezową. *J. Robert:* Stosowanie sączków azbestowych przy mikrooznaczaniu mocznika.

ARCHIV DER PHARNAZIE UND BERICHTE DER DEUTSCHEN PHARMAZEUTISCHEN GESELLSCHAFT 1932, nr. 1—2: *Herman Thoms:* Wspomnienia pośmiertne. *F. Schlemmer:* Badania spektrograficzne nad sporyszem. I. Składniki działające sporyszu. *F. Schlemmer* i *H. Schmitt:* Badania spektrograficzne nad sporyszem. II. Zastosowanie absorbcyjno-spektralnej analizy w świetle pozafjołkowem do oznaczenia składników sporyszu, sporyszu samego, wyciągu płynnego i preparatów sporyszowych. *W. Peyer* i *F. Gstirner:* Oznaczenie alkaloidów stroiczki. *E. Späth:* Postępy i doświadczenia w dziedzinie badania moczu. *R. Jaretzky* i *M. Wilcke:* Nasercowe glukozydy Cheiranthas cheiri i gatunków pokrewnych. *R. Jaretzky* i *T. Triebel:* Chondriosomy i wydzielanie w roślinnych włosach gruczołowych. *K. W. Merz:* Proste sposoby wykrywania kilku nowszych substancyj znieczulających lokalnie. *Sudhamoy Ghosh* i *Indu Bhushan Bose:* Alkaloidy kory Holarhena antidysenterica (kurchi bark) część II. *F. Vieböck* i *C. Brecher:* Acydymetryczne oznaczanie soli ołowiu ze szczególnem uwzględnieniem preparatów farmakopealnych. *F. Vieböck* i *C. Brecher:* Miareczkowe oznaczanie glinu. *K. W. Merz:* Modne środki zastępcze kokainy ze stanowiska chemicznego i farmakologicznego.

PHARMAZEUTISCHE ZENTRALHALLE 1932, nr. 1 — 6: *W. Peyer* i *H. Hünerbein:* Colutea arborescens. *W. Peyer:* Fructus Cardamoni D. A.-B. 6. *P. Rudolph* i *H. Barsch:* Odróżnienie miodu sztucznego i ogrzanego od miodu pszczelnego. *L. Rosenthaler:* Uwagi nad pracami fitochemicznemi. *E. Schulek i F. Szeghö:* Nowy sposób oznaczania drobnych ilości morfiny w pojedyńczych mieszaninach leczniczych. *A. Tschirch:* Cyjanian miedziofilowy. *F. Kaiser:* Czyszczenie zębów w dawnych czasach. *J. Muszyński:* Lycopodium. *L. W. Winkler:* Przyczynki do badania olejków eterycznych (c. d.). *R. G. Loyarte* i *M. Bose:* Widma absorbcyjne roztworów Herba Mate, Caona, Canelon i Anta. *v. Poehl:* Przyczynek do rozwoju organoterapji. *A. Wagner:* Bułgarski olejek różany. *E. Ebinger:* Czy zmiany kwasu chlorogenowego w kawie odgrywają jakąkolwiek rolę?

BULLETIN DES SCIENCES PHARMACOLOGIQUES, 1932, *nr. 1: D. Bach:* Studja nad antyseptykami: I. Mechanizm antyseptycznego działania kwasów organicznych na kilka bakteryj. *M. Anglade, O. Gaudin* i *R. Arcony:* O kilku wynikach klinicznych zastosowania pyretryn w wypadkach jelitowego pasożytnictwa. *J. Lobstein* i *J. Grumbach:* Studjum botaniczne, chemiczne i farmakodynamiczne korzenia Stamona tuberosy. *J. Lavollay* i *M. Fabrykant:* Technika badania przemiany fosforu, wapnia i magnezu u człowieka. Kilka wyników doświadczalnych.

PHARMAZEUTISCHE MONATSHEFTE: 1932, nr. 1: IX. Sprawozdanie z prac nad nowym lekospisem austrjackim. *O. Thoms:* Chemiczne i biologiczne badanie leków. *O. Tonn:* Uprawa naparstnicy na Jawie i jej wyniki. *G. Fodor* i *A. Kichler:* Kozłek handlowy niemiecki. *J. v. Miko:* Badanie i oznaczenie wartości Pilulae laxantes. P. A. VIII. *J. A. Meyer:* O starych roślinach leczniczych i postaciach leków. *Dr. Merz:* Środki zastępcze kokainy.

LIST DO REDAKCJI.

W związku z wmianką z dnia 16 stycznia r. b. w sprawie handlu narkotykami, najuprzejmniej proszę Sz. Pana Redaktora o umieszczenie następującego sprostowania:

Nieprawdą jest, że podczas rewizji w mieszkaniu mojem przy ul. Radzymińskiej 24 wykryto za podwójną ścianą skrytkę, w której znajdowały się olbrzymie zapasy opium i kokainy, natomiast prawdą jest, że znaleziono w miejscu widocznem około 20 gramów opium, który to narkotyk pochodzi z okresu ciężkiej choroby ś. p. mej żony, której lekarze zapisywali różne narkotyki dla uśmierzenia bólów.

Odpowiednie wyjaśnienia i dowody złożyłem władzom śledczym.

L. Breitkopf.

Redakcja i Administracja „Kron. Farmac." czynne od godz. 11 do 3 codziennie, oprócz niedziel i świąt.
Warszawa, Marszałkowska 138 m. 8 **Telefon 323-18.** **Konto czekowe P.K.O. 8491.**

OGŁOSZENIA: I str. okł.: ½ — **120 zł.**, ¼ — **75 zł.**, ⅛ — **45 zł.** IV str. okł. oraz w tekście: 1/1 — **200 zł.**, ½ — **120 zł.**, ¼ — **65 zł.**, ⅛ — **40 zł.** Przed tekstem: 1/1 — **180 zł.** ½ — **100 zł.**, ¼ — **60 zł.**, ⅛ — **35 zł.** Za tekstem: 1/1 — **150 zł.**, ½ — **80 zł.**, ¼ — **45 zł.**, ⅛ — **25 zł.** Drobne ogłoszenia — za wyraz **20 gr.**

Redaktor odpowiedzialny: **Edmund Szyszko.** Wydawca: **Zw. Zawod. Farmac. Prac. w Rzeczypospolitej Polskiej.**

Druk.: Piotr Pyz i S-ka, Warszawa, Miodowa 8.